

2. Tema:

Pilegrimsledene i internasjonal sammenheng.

Hvilket potensial har de norske ledene?
(Hvilke muligheter har ...)

Foredrag Stiklestad

10. mai 2007

Jubileumsseminar for Pilegrimsleden 1997 - 2007.

0. Takk for invitasjonen

Jeg: HJD spr. i Dovre fra 1989,
Trh 1986- 1989 Fikk de første pilegrimsimpulser + en utfordring;
Eysteinkyrkja på Hjerkin.
Pilegrimsdager på Dovrefjell fra 1994
Lokal komite for pilegrimsleden gjennom Dovre 1994 -
Pilegrimsprest i Hamar bispedømme 1999-2002
Vandret Oslo - Trondheim, Caminoen - i Assisi
Pilegrimsutvalget i Nidaros siden 1996 -

Dette er min ballast i møte med dere og oppgaven:
Å si noe om de norske pilegrimsledenes internasjonale muligheter.

1. Oppgaven:

Er det mulig å si noe kvalifisert og holdbart om dette?

Vet ikke.

Min inngang/tese: - for å nå ut må vi ha en omforent **strategi**,
hvor vi tar tydelige **valg**
for å **spisse** presentasjonen.

Nærme meg dette ved å si noe om:

Historien

Hva skjer utenfor Norge.

Våre muligheter for å nå ut.

2. Historien.

a) Stiklestad 29. juli 1030 - gravlagt Nidaros.

Nidaros 3. august 1031 - helligkåringen av Olav.

Hva så de for seg den gangen, biskop Grimkjell og de andre?

Hvilke muligheter? Hvilket potensial?

10 år senere - 10 års-jubileet - hva hadde skjedd på disse årene? Var Olav kjent? I Norge?

Utenfor Norge?

] De første skriftlige spor - Adam av Bremen 1070.

Vendsyssel - bår + en farligere vei.

Vise at Olav var nådd ut, utenfor Norges grenser.

c) Olavskulten - utbredelsen av den.

Noen spor langt unna - for eksempel fødselskirken i Betlehem.

Vi kunne derfor si at Olav var når ut til verden ender, eller kanskje bedre inn til verdens sentrum?

Utbredelsen var nok mer begrenset:

Norge, Norden, Nord-Europa, Britiske øyer + Russland, Baltikum.

[Jfr. utbredelsen av eventyret Kjetta på Dovre - pilegrimene har tatt det med seg hjem. Nidaros rekrutterte pilegrimer der Olav var kjent/utbredt.]

Jeg tenker: Det må ha vært en strategi bak utbredelsen. Kirkelig? Nasjonal? Norske pilegrimer i utlandet forteller.

Lang prosess: milepæler: Erkebispesetet 1153, katedralen – som visjon i byggeperioden, så som byggverk.

Konklusjoner:

1. Olav var internasjonal
2. Utbredelsen tok tid.
3. Utbredelse og omfang antakelig noe mindre enn hva mange har sagt/trodd.

3. Hva skjer utenfor Norge?

Pilegrimstanken internasjonalt.

a) Italia – Assisi.

Mange pilegrimer – stor bevissthet om målet; Basilica di San Franscesco – skrinet, byen, stedene rundt.

99,xx % kommer med buss, tog eller bil.

Nesten ingen går – liten bevissthet om veien

Kan finne en svak, gryende tanke om veien.

(Jfr Roma – hvor mange kommer gående?)

b) Polen – Czestochowa.

Den sorte madonna – Madonna di Jasna Gora]

HJD besøk i fjor – buss som alle andre.

Målet – ja

Veien – liten bevissthet

(slik også i Lourdes, Frankrike, Medjugorje, Eks. Jugoslavia, Fatima, Portugal m.fl.)

c) Spania – Santiago de Compostella

Skiller seg ut fra de andre:

Stor bevissthet om målet

Stor bevissthet om veien

Store tall: 6 mill besøkende pr år

Caminoen – mange tusen – varierende tall.

Frustrasjon: pilegrimen – hvem er det? – hva er det?

Pilegrim/turist

GD 9/5 kulturdirektør i S.d.C. – besøk i Norge/Lillehammer

Visebiskopen av SdC, besøk i Trondheim i 2000 – dette er ekte.

Foreløpig konklusjon: Katolsk verden: målet, ikke veien

Santiago – unntaket?

Noe i ferd med å skje?

Bevege oss nærmere Norge:

d) Danmark – Hærvejen

Jfr. Adam av Bremen: veien til Nidaros, men det er unntaket. Ellers – danskenes vei ut i europa.

Nå – nytt initiativ/ ny bruk: Hær, kveg – nå pilegrimer. Ny bevissthet.

Sterk vekst, mange vandringstilbud.

Har vært skepsis innen kirken.

Stor bevissthet om veien/vandringen

Mindre bevissthet om målet.

Fokus på egen vei/mål.

[overnatting – nytt prosjekt, ombygging – npoe å se nærmere på for verdiskapingsprosjekt pilegrimsleden.]

e) Sverige – Vadstena

Birgitta 1303 – 1373.

Vokst fram – pilegrimscentrum – kirkelig sartsing, Linköping stift, knyttet tett opp til Sveriges kristne råd.

Samlet de nasjonale ressursene på ett sted (små unntak)

Bevissthet om målet – klosteret, kirken, skrinet

Bevissthet om veien

Bevisthet om det internasjonale; Birgitta er Europas vernehelgen/Roma/ B. klostre mange steder.

(Nordisk samarbeide – kontakt mellom pilegrimsprestene, nordiske vandringer.

Konklusjoner:

Land langt borte: målet, ikke veien
Unntaket: SdC
Noe skjer?
Land nærmere: veien viktigere
Vandringer
Nærmest oss; Vadstena.

Generelt: Olav ukjent utenfor Norge i dag, med unntak av noen få steder.

4. Våre muligheter til å nå ut.

Etter hva du har hørt så langt, hva tror du jeg har å si om mulighetene?

Jeg skal ikke si at de er små, for jeg tror de er store. Men vi er små, og mulighetene er begrensede. Derfor må vi ta noen valg. Vi må våge å avgrense, vi må spisse vår internasjonale satsing. Vi må si nei til mye og mange, for å kunne si ja til det vi mener er viktigst, dette for igjen å kunne selge mye og mange.

Basisforutsetninger:

Selvfølge, men vi er ikke der.

Merking, rydding, overnatting.

Må bruke pilegrimsledene selv, på mange og ulike måter. Aktivitet, bruk nasjonale er en forutsetning for internasjonal suksess.

Informasjon viktig – ett sentralt nettsted med linker til alt og alle annet/andre.

Dett er grunnleggende og samtidig avgjørende, en selvfølge, men vi er ikke der, vi har arbeid som må gjøres, vi har en hjemmelekse.

Andre forutsetninger – slik jeg ser det:

Vårt potensial er ikke hele verden, heller ikke hele Europa – det er nærområdene: Nord-Europa, Norden – der hvor Olav var kjent.

Vi må satse konkret og direkte mot de to stedene som ligger oss nærmest SdC og Vadstena.

Hva skal vi "selge"?

1. Løfte fram målet.

Våge det på en ny måte. Vi kan si at alle kirker, helligsteder er mål, men nei, ute i verden – målet er Nidaros/Trondheim.

2. Definere pilegrimen:

er det en pilegrimsled vi skal selge eller er det en led?

Fra mitt ståsted: religiøsiteten i vår vestlige verden er i endring. Pilegrimen – leden – målet gir et annerledes sted/rom. Kan være svaret, noe av svaret på vår tids religiøse lengsel. Vi må våge å definere pilegrimen vidt innenfor det religiøse, eksistensielle, men nb innenfor.

3. Velge en led.

Markedsføre en led, våge å si at vi har en hovedled.

SdC – en Camino, nei mange, men det oppdaget jeg ikke før jeg var der.

4. Stå samlet nasjonalt.

Selge pilegrimsleden internasjonalt med en felles satsing/engasjement.

Fellesinteressene må gå foran særinteressene.

(jfr. slaget her på Stiklestad og Olavs visjon om det universelle.)

5. Skynde seg langsomt.

Ting tar tid.

Pilegrimsvandringens vesen – en prosess, men hele tiden være i bevegelse.

Konklusjoner:

Muligheter internasjonalt?

Ja, men vi er små

Derfor er vi avhengige av å lage en god, felles strategi.

Den må inneholde: Et mål, en vei for en pilegrim vi våger å definere.